

ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІІІ МЕДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

ЗАТВЕРДЖЕНО:

декан ІІІ медичного факультету,
доцент Величко М.А.

«24» листопада 2022 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ДОМАШНЯ ОПІКА ХВОРИХ ТА НЕПОВНОСПРАВНИХ

РОЗГЛЯНУТО на засіданні Студентської Ради Протокол № <u>03/10</u> від «<u>24</u>» <u>листопада</u> 2022 р.	РОЗГЛЯНУТО на засіданні спільної Вченої ради медичних та міжнародних факультетів Протокол № <u>2</u> від «<u>01</u>» <u>листопада</u> 2022 р.
---	--

1. Загальна інформація про викладача

Гурєєва Антоніна Михайлівна, к.фіз.вих., доцент закладу вищої освіти кафедри фізичної реабілітації, спортивної медицини, фізичного виховання і здоров'я ЗДМУ

e-mail: gureev@i.ua

Шаповалова Ірина Володимирівна, к.пед.н., доцент, доцент закладу вищої освіти, кафедри фізичної реабілітації, спортивної медицини, фізичного виховання і здоров'я

e-mail: ivshapovalova@ukr.net

Олійник Михайл Олександрович, к.фіз.вих., ст. викладач закладу вищої освіти кафедри фізичної реабілітації, спортивної медицини, фізичного виховання і здоров'я ЗДМУ

e-mail: oleynikmikel.1991@ukr.net

Кафедра: фізичної реабілітації, спортивної медицини, фізичного виховання і здоров'я
Адреса: 69035, м. Запоріжжя, проспект Маяковського, 26.

2. Назва, код дисципліни і кількість кредитів

Назва дисципліни: «Домашня опіка хворих та неповносправних».

Код навчальної дисципліни: ВК 3.9.

Кількість кредитів з дисципліни: 3 кредити ECTS, 90 годин (лекцій – 10; практичних – 20; СРС – 60).

3. Час і місце проведення навчальної дисципліни

Семестр: 3 Згідно розкладу занять.

4. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни

Пререквізити (перелік дисциплін, вивчення яких має передувати дисципліні «Домашня опіка хворих та неповносправних»): «Нормальної анатомії людини», «Нормальної фізіології людини», «Біомеханіки та клінічної кінезіології», «Клінічного реабілітаційного менеджменту (за професійним спрямуванням)», «Моделей надання реабілітаційних послуг».

Постреквізити (перелік дисциплін, для вивчення яких є обов'язковими знання, здобуті при вивченні): «Клінічна практика з фізичної терапії при порушенні діяльності серцево-судинної та дихальної систем», «Клінічна практика з фізичної терапії при порушенні діяльності опорно-рухового апарату», «Клінічна практика з фізичної терапії при порушенні нервової системи».

5. Характеристика навчальної дисципліни

5.1 Призначення навчальної дисципліни

Фахівець з фізичної терапії повинен знати функціональні проблеми пацієнтів різного профілю, можливості їх корекцій шляхом позиціонування, розуміти особливості переміщення неповносправних з забезпеченням їх страхування.

Головним завданням навчальної дисципліни «Домашня опіка хворих та неповносправних» є: надати інформацію про цілісну систему реабілітації та її складові; формування у студентів знань з питань функціональних проблем пацієнтів різного профілю, можливостей їх корекцій; набуття практичних навичок та умінь, які дозволять фізичному терапевту організувати та провести позиціонування, переміщення та страхування неповносправних при різних нозологіях; ознайомити з основними вимогами щодо пристосування навколишнього середовища до потреб неповносправних різних нозологій.

Компетенції, яких набуває студент при вивченні дисципліни.

Інтегральна компетентність (ІК)	ІК. Здатність здійснювати професійну діяльність фізичного терапевта, розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері фізичної терапії відповідно до спеціалізації.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 03. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. ЗК 04. Здатність виявляти та вирішувати проблеми. ЗК 05. Здатність приймати обґрунтовані рішення. ЗК 06. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети. ЗК 07. Здатність працювати автономно. ЗК 08. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності спеціальності (СК)	СК 01. Здатність визначати проблеми фізичної, когнітивної, психоемоційної, духовної сфер, обмеження заняттєвої участі пацієнта відповідно до Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ). СК 02. Здатність клінічно мислити, планувати терапію, застосовувати науково обґрунтовані засоби та методи доказової практики (Evidence-based practice), аналізувати та інтерпретувати результати, вносити корективи до розробленої програми фізичної терапії або ерготерапії чи компонентів індивідуального реабілітаційного плану. СК 03. Здатність ефективно спілкуватися з пацієнтом/клієнтом, його родиною й опікунами, формувати розуміння власних потреб пацієнта та шукати шляхи їх реалізації, розробляти та впроваджувати домашню програму терапії. СК 05 Здатність надавати першу медичну (долікарську) допомогу за умов надзвичайних ситуацій та військових дій, розуміти основи тактичної медицини.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності. Спеціалізація 227.1 Фізична терапія (СКфт)	СКфт 01. Здатність розуміти клінічний та реабілітаційний діагноз пацієнта/клієнта, перебіг захворювання і тактику лікування. СКфт 02. Здатність обстежувати осіб різних вікових, нозологічних та професійних груп із складною прогресуючою та мультисистемною патологією за допомогою стандартизованих та нестандартизованих інструментів оцінювання, визначати фізичний розвиток та фізичний стан. СКфт 04. Здатність проводити фізичну терапію осіб різних вікових, нозологічних та професійних груп при складних прогресуючих та мультисистемних порушеннях.

5.2 Мета вивчення навчальної дисципліни – це формування у студентів знань з питань функціональних проблем пацієнтів різного профілю, можливостей їх корекцій шляхом позиціонування, розуміння особливостей переміщення неповносправних з забезпеченням їх страхування, сприяти здобуттю загальних та спеціальних (фахових) компетентностей, формуванню практичних навичок та умінь, які дозволять організувати та провести позиціонування, переміщення та страхування при різних нозологіях та ознайомить студентів з основними вимогами щодо пристосування навколишнього середовища до потреб неповносправних різних нозологій.

5.3 Завдання вивчення дисципліни:

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна «Домашня опіка хворих та неповносправних»:

- застосовувати біопсихосоціальну модель обмежень життєдіяльності у професійній діяльності, аналізувати медичні, соціальні та особистісні проблеми пацієнта/клієнта.

- вміти вибирати і аналізувати інформацію про стан пацієнта.
 - проводити опитування (суб'єктивне обстеження) пацієнта/клієнта для визначення порушень функції, активності та участі.
 - спілкуватися з пацієнтом/клієнтом для визначення його потреб та очікувань щодо його рухової активності та результатів фізичної терапії.
 - реалізовувати програми фізичної терапії окремо, або як частину індивідуального реабілітаційного плану відповідно до наявних ресурсів і оточення.
 - дотримуватись основних юридичних та етичних вимог, провадити діяльність зі згоди пацієнта/клієнта.
 - надавати долікарську допомогу при невідкладних станах в умовах військового часу; вибирати методи та засоби збереження життя.
- Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати:

- теоретичний матеріал в обсязі програми;
- вимоги до безпечного положення пацієнта у ліжку (на спині, на боці, на животі, сидячи);
- правила підбору основних допоміжних технічних засобів при переміщенні пацієнта;
- можливі ускладнення при неправильному розташуванні та здійсненні переміщення пацієнта;
- правила техніки безпеки (правила переміщення пацієнта у ліжку: вгору, донизу, обертання);
- принципи організації та вимоги до реалізації активного переміщення пацієнта;
- характеристику основних моделей пересування;
- правила підстрахування під час пересування.

вміти:

- виявити функціональні проблеми неповносправних при різних нозологіях;
- освоїти позиціонування пацієнтів з метою корекції функціональних проблем при різних захворюваннях;
- правильно підібрати допоміжні засоби пересування;
- застосовувати допоміжні засоби пересування;
- здійснювати страхування пацієнтів під час їх переміщення;
- надавати домедичну невідкладну допомогу в ургентних станах.

5.4 Зміст навчальної дисципліни:

Програма навчальної дисципліни «Домашня опіка хворих та неповносправних» складається з лекцій – 10 год.; практичних – 20 год.; СРС – 60 год.

Назви тем:

Функціональні проблеми неповносправних при різних нозологіях, що потребують спеціальних застережних заходів.

Особливості позиціонування при різних захворюваннях.

Класифікація переміщень пацієнта.

Моделі пересування при застосуванні милиць, палиць, ходунків.

Пересування у візку.

Підсумковий контроль.

5.5 План вивчення навчальної дисципліни:

№ тижня	Назва теми	Форми організації навчання та кількість годин	Завдання для самостійної роботи
	Тема 1. Функціональні проблеми неповносправних при різних нозологіях, що потребують спеціальних застережних заходів.	Л - 2 год.; ПЗ - 4 год.; СРС - 12 год.	Опрацювання тем за допомогою навчального матеріалу, який знаходиться на сайті кафедри й MS Teams та розроблених методичних рекомендаціях.
	Тема 2. Особливості позиціонування при різних захворюваннях.	Л - 2 год.; ПЗ - 4 год.; СРС - 12 год.	Опрацювання тем за допомогою навчального матеріалу, який знаходиться на сайті кафедри й MS Teams та розроблених методичних рекомендаціях. Опрацювання практичних навичок.
	Тема 3. Класифікація переміщень пацієнта.	Л - 2 год.; ПЗ - 4 год.; СРС - 12 год.	Опрацювання тем за допомогою навчального матеріалу, який знаходиться на сайті кафедри й MS Teams та розроблених методичних рекомендаціях. Опрацювання практичних навичок.
	Тема 4. Моделі пересування при застосуванні милиць, палиць, ходунків.	Л - 2 год.; ПЗ - 4 год.; СРС - 12 год.	Опрацювання тем за допомогою навчального матеріалу, який знаходиться на сайті кафедри й MS Teams та розроблених методичних рекомендаціях. Опрацювання практичних навичок.
	Тема 5. Пересування у візку.	Л - 2 год.; ПЗ - 4 год.; СРС - 12 год.	Опрацювання тем за допомогою навчального матеріалу, який знаходиться на сайті кафедри й MS Teams та розроблених методичних рекомендаціях. Опрацювання практичних навичок.

6. Самостійна робота студента

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Організація переміщення пацієнта: підготовка, принципи, застереження. Загальні вимоги з техніки безпеки переміщення.	12
2	Класифікація допоміжних засобів пересування. Паралельні бруси: характеристика, переваги та недоліки, підбір. Ходунці: характеристика, переваги та недоліки, підбір. Милиці під пахви: характеристика, переваги та недоліки, підбір. Милиці канадські: характеристика, переваги та недоліки, підбір. Палиці: види, характеристика, переваги та недоліки, підбір. Класифікація візків. Підбір візка: ширина сидіння, глибина та висота сидіння, висота спинки, висота підлокітників.	12
3	Моделі пересування при застосуванні милиць, палиць, ходунків. Інструктаж. Двоточкова, триточкова, чотириточкова моделі пересування, їх модифікації. Страхування при ході по рівній поверхні. Страхування при підйомі та спуску зі сходів	12
4	Пересування у візку. Переміщення з ліжка на візок та навпаки.	12

	Переміщення з візка на підлогу та навпаки. Подолання бордюрів. Переміщення у візку по пандусу. Допомога при підйомі у візку на сходи та при спуску зі сходів. Переміщення на візку у потяг та транспортування у вагоні.	
5	Надання невідкладної допомоги при ургентних станах.	12
Разом		60

Консультативна допомога: відповідно до графіку, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри.

Контрольні заходи: самостійна робота студентів, яка передбачена в темі поряд із аудиторною роботою, оцінюється під час відповідного практичного заняття.

7. Список основної та додаткової літератури

7.1 Основна література

1. Алгоритми медичних маніпуляцій : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Л.С. Білик [та ін.] ; за ред.: Л. С. Білика ; рец.: Р. О. Сабадишин, Ю. В. Боцюрко. - Вінниця : Нова книга, 2021. - 448 с.
2. Григус І.М. Фізична терапія в кардіології: навчальний посібник / І.М. Григус, Л.Б. Брега. – Рівне: НУВГП, 2018. – 268 с.
3. Догляд за хворими (практика) : підручник / О. М. Ковальова [та ін.] ; за ред.: О.М. Ковальнової, В. М. Лісового, С. І. Шевченка. - Київ : Медицина, 2015. - 488 с.
4. Лянной, Ю. О. Основи фізичної реабілітації : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. / Ю. О. Лянной ; ред. Ю. О. Лянной ; рец.: Ю. М. Шкретій, М. М. Каплін, В.А. Косяк ; МОН України, Сум. держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка. - Суми : Вид-во Сум. ДПУ ім. А. С. Макаренка, 2020. - 368 с.
5. Майкова, Т. В. Ерготерапія : підручник / Т. В. Майкова, С. М. Афанасьєв, О.С. Афанасьєва ; рец.: Ю. О. Філіппов, О. В. Косинський, В. В. Приходько ; МОН України, Придніпров. держ. акад. фіз. культури і спорту. - Дніпро : Журфонд, 2019. - 374 с.
6. Майкова, Т. В. Основи ерготерапії : підруч. признач. для здобувачів вищ. освіти «Бакалавр» профільних навч. закл., а також фахівців з фізичної терапії та ерготерапії, науковців / Т. В. Майкова, О. С. Афанасьєва ; рец.: О. В. Косинський, Е. Ю. Дорошенко, Н. В. Богдановська ; МОН України, Придніпров. держ. акад. фіз. культури і спорту. - Дніпро : Журфонд, 2021. - 364 с.
7. Медична і фізична реабілітація в ортопедії та травматології : керівництво буде корисним лікарям ортопедам-травматологам та фахівцям з фізич. та реабіл. медицини / О. М. Хвисяк [та ін.] ; за ред.: О. М. Хвисяка ; Харків. мед. акад. післядиплом. освіти. - Суми : Вінниченко М. Д., 2021. - 392 с.
8. Основи реабілітації, фізичної терапії, ерготерапії : підруч. для студентів І рівня вищ. освіти: галузь знань 22 "Охорона здоров'я", спец. 227 «Фізична терапія, ерготерапія» / Л. О. Вакуленко [та ін.] ; за заг. ред.: Л. О. Вакуленко, В. В. Клапчука. - Тернопіль : ТДМУ «Укрмедкнига», 2020. - 372 с.
9. Савка, Л. С. Догляд за хворими і медична маніпуляційна техніка : навч. посіб. для студентів вищ. мед. навч. закл. І-ІІІ акредитації / Л. С. Савка [та ін.] ; за ред.: Л.М. Ковальчука, О. В. Кононова. - 3-є вид., переробл. і допов. - Київ : Медицина, 2017. - 600 с.
10. Швесткова О. Ерготерапія: підручник / О. Швесткова, С. Катержина. – Київ: Чеський центр у Києві, 2019. – 280 с.
11. Швесткова О. Фізична терапія: підручник / О. Швесткова, П. Сладков. – Київ, Чеський центр у Києві, 2019. – 272 с.

7.2 Додаткова література

1. Данчак І.О., Лінда С.М. Пристосування житлового середовища до потреб людей з обмеженими фізичними можливостями. – Львів: Вид-во Нац.ун-ту «Львівська політехніка», 2002. – 127 с.
2. Лихасенко, І. В. Догляд за хворими в загальній системі лікування хворих терапевтичного профілю : навч. посіб. до виробничої практики для викладачів та студентів 2-го курсу спец.: 7.12010001 «Лікувальна справа», «Педіатрія» / І.В. Лихасенко ; рец.: В. А. Візір, В. Д. Сиволап ; МОЗ України, Запоріж. держ. мед. ун-т, Кафедра пропедевтики внутрішніх хвороб з доглядом за хворими. - Запоріжжя : ЗДМУ, 2016. - 97 с.
3. Медична та соціальна реабілітація : навч.-метод. посіб. для студ. та викл. медичних (фармац.) закл. вищ. освіти, закл. (ф-тів) післядиплом. освіти, інструкторів з лікувальної фізкультури та масажу, практикуючих медичних сестер / С.С. Сапункова [та ін.] ; рец. І. Я. Губенко [та ін.]. - Київ : Медицина, 2018. - 280 с.
4. Михалюк, Є. Л. Основи практичної діяльності у фізичній реабілітації: вибрані лекції : навч. посіб. / Є. Л. Михалюк ; рец.: Н. В. Богдановська, І. М. Ляхова ; МОЗ України, Запоріж. держ. мед. ун-т, Кафедра фізичної реабілітації, спортивної медицини, фізичного виховання і здоров'я. - Запоріжжя : ЗДМУ, 2018. - 159 с.
5. Михалюк, Є. Л. Особливості фізичної реабілітації в педіатрії : підручник / Є.Л. Михалюк, Ю. Г. Резніченко ; рец.: Н. В. Богдановська, В. А. Клименко, Т.О. Крючко ; МОЗ України, Запоріж. держ. мед. ун-т. - Запоріжжя : ЗДМУ, 2018. - 164 с.
6. Мухін В.М. Фізична реабілітація. – К.: Олімпійська література, 2000. – 274с.
7. Пальпація: навчальний посібник за ред. Ігнатенка Г.А. – Донецьк: Донеччина, 2007. – 150 с. URL: http://cardiology.dnmu.ru/Data/eBooks/eBook_palpation.pdf
8. Теоретичні і практичні основи процесу сестринського догляду за пацієнтами : навч. посіб. / Р. О. Сабадишин [та ін.] ; рец.: І. Я. Джюбановський, В. В. Бенедикт. - Вінниця : Нова Книга, 2020. - 240 с.

Інформаційні ресурси

1. Запорізька обласна універсальна наукова бібліотека. URL: <https://zounb.zp.ua/>
2. Наукова бібліотека Запорізького державного медичного університету. URL: <http://lib.zsmu.edu.ua>
3. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL: www.nbuv.gov.ua
4. Українська асоціація фізичної терапії. URL: <http://physrehab.org.ua/uk/home>

8. Контроль і оцінка результатів навчання

8.1 Види контролю:

- поточний;
- підсумковий.

8.2 Форми контролю:

Поточна навчальна діяльність здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Оцінка за заняття визначається як середня за поточний тестовий контроль, співбесіду на занятті, виконання практичного завдання, виконану самостійну роботу.

Оцінювання здійснюється відповідно до знань, умінь та навичок студента, які він демонструє на занятті та які він здобуває згідно з робочою програмою.

На кожному практичному занятті викладач оцінює знання кожного студента за чотирибальною шкалою («5», «4», «3», «2»).

Оцінку «5» або «відмінно» отримує студент, який твердо знає програмовий матеріал, глибоко його засвоїв, вичерпно, послідовно, грамотно і логічно його викладає, у відповіді якого тісно пов'язується теорія з практикою. При цьому студент не вагається з відповіддю при видозміні завдання, вільно справляється з задачами та питаннями другого та третього

рівня оцінки знань, виявляє знайомство з монографічною літературою, вірно обґрунтовує прийняте рішення, володіє різносторонніми навиками та прийомами виконання практичних робіт. Практичні навички виконує без помилок, вміє в професійній діяльності ефективно використовувати набуті знання.

Оцінку «4» або «добре» отримує студент, який знає програмовий матеріал ґрунтовно і змістовно його викладає, який не допускає значних неточностей у відповіді на запитання, правильно використовує теоретичні положення при вирішенні практичних запитань і задач, володіє необхідними навиками і технікою їх виконання.

Оцінку «3» або «задовільно» отримує студент, який знає основний матеріал, але не засвоїв його деталей, допускає неточності, недостатньо правильні формулювання, порушує послідовність у викладанні програмового матеріалу і відчуває труднощі при виконанні практичних навичок або виконує їх з істотними помилками, з помилками вирішує ситуаційні задачі третього рівня контролю знань.

Оцінку «2» або «незадовільно» отримує студент, який не знає значної частини програмного матеріалу, допускає значні помилки у його викладанні, невпевнено, з великими труднощами виконує практичні навички.

Підсумковий контроль здійснюється у формі заліку.

Для дисциплін, формою контролю для яких є залік, оцінка базується виключно на результатах оцінювання поточної діяльності та визначається за двобальною шкалою: «зараховано» або «не зараховано», а максимальна кількість балів за поточну діяльність становить **200** балів.

Розрахунок балів здійснюється за формулою СА (середня арифметична) : 5×200 .

Для зарахування студент має отримати за поточну навчальну діяльність не менше 120 балів.

Загальна кількість балів, набраних студентом при вивченні дисципліни, конвертується в національну шкалу оцінювання за таблицею:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою
170 – 200	відмінно
140 – 169	добре
110 – 139	задовільно
0 – 109	незадовільно

Кафедра подає роздруковану з АСУ паперову відомість із результатами заліку в деканат не пізніше наступного дня після дати останнього заняття.

9. Політика навчальної дисципліни

Обов'язкове дотримання академічної доброчесності студентами, а саме:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.